

ΑΙ ΔΙΑ ΘΑΥΜΑΤΩΝ ΘΕΡΑΠΕΙΑΙ

ΥΧΝΟΤΑΤΑ ἀκούομεν, ὅτι ἐπιτελοῦνται διὰ θαυμάτων ἰάσεις, περὶ ὧν πολὺς λόγος καὶ θόρυβος γίνεται ἐν τῇ κοινῇ καὶ τῷ τύπῳ.

Πολλὰ γεγονότα, ἅτινα δύναται τις ν' ἀρυσθῆ ἐξ ἀρχαίων συγγραμμάτων πείθουσιν, ὅτι ἀπὸ καταβολῆς κόσμου ἐγένοντο κατὰ ποικίλους τρόπους αὐτόματοι ἰάσεις διὰ τῆς πίστεως, διὰ τῆς δυνάμεως, ἣν ἔχει τὸ πνεῦμα ἐπὶ τοῦ σώματος καὶ διὰ τῆς φαντασίας, ἣτις οὐχὶ μόνον νόσους, ὡς κατωτέρω θὰ ἴδωμεν, δύναται νὰ δημιουργήσῃ, ἀλλὰ καὶ νὰ θεραπεύσῃ τοιαύτας.

Ἐκ τῶν ἀνευρεθεισῶν ἐν Ἐπιδαύρῳ ἐπιγραφῶν συνάγεται, ὅτι κατὰ τοὺς παλαιωτάτους χρόνους μέχρι τοῦ Ἱπποκράτους, αἱ πλείστα τῶν ἐπιτελουμένων ἐν τοῖς διαφόροις Ἀσκληπείοις ἰάσεων ἦσαν θαύματα ὅμοια πρὸς τὰ συμβαίνοντα σήμερον ἐν τοῖς χριστιανικοῖς ναοῖς.

Ὁ κ. Καββαδίας διὰ τῶν ἀπὸ τοῦ 1886 δημοσιεύσεων αὐτοῦ καὶ τοῦ ἐσχάτως δημοσιευθέντος ἔργου του «Τὸ Ἱερόν τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἐν Ἐπιδαύρῳ καὶ ἡ θεραπεία τῶν ἀσθενῶν», καὶ οἱ ἀσχοληθέντες περὶ τὴν ἱστορίαν τῆς ἰατρικῆς παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἑλλησιν, ἀπέδειξαν διὰ τῶν ἀνευρεθεισῶν ἐπιγραφῶν, ὅτι ἡ θεραπεία τῶν ἀσθενῶν ἐν τοῖς Ἀσκληπείοις ἐγένετο δι' ἐγκοιμησεως.

Οἱ εἰς τὰ Ἀσκληπεία προσερχόμενοι ἀσθενεῖς, ἀφοῦ ἐτέλουν ἱεροτελεστίας τινάς, κατεκλίνοντο ἐν τῷ ἐγκοιμητηρίῳ τοῦ ναοῦ, ἄβατον καλούμενον, ἔνθα οὗτοι ἔβλεπον ὄνειρον, δι' οὗ ὁ Θεὸς ὑπέδηλου αὐτοῖς κατὰ τινα τρόπον θὰ θεραπευθῶσιν.

Τὰ κατὰ τὸν τρόπον τοῦτον ἐπιτελεσθέντα ἰάματα εἶναι φαίνεται

Σ. Δ. Π. Σ. Ἡ τοσοῦτον ἐκλεκτή, τὸ πρῶτον νῦν εἰς τὸν παρόντα τόμον, συνεργασία τοῦ Ὑποδιευθυντοῦ τοῦ Δρομοκαίτειου κ. **Μ. Γιαννῆσι** πεποιθήμεν, ὅτι θὰ ἐκτιμηθῆ πολυτίμως ὑπὸ τῶν ἀναγνωστῶν τῆς «**Ποικίλης Στοᾶς**». Ἐν τῷ παρ' ἡμῖν λαμπρῷ τούτῳ καθιδρύματι ὁ ἄριστος ἡμῶν φίλος ἀποτελεῖ τὴν ἀληθεστέραν ἐγγύησιν, καθόσον ὁ κ. **Γιαννῆσις**, πεπροκισμένος διὰ ζήλευτῆς κρίσεως καὶ μορφώσεως, διὰ τῶν ἄχρι τοῦδε ὡραίων ἐργασιῶν του καταδιδούσῃ μόνον φωτεινὸν ἐπιστημονικὸν πνεῦμα, ἀλλὰ καὶ καρδίαν ὄντως ὑπὲρ τῆς Ἐπιστήμης διάθεμον, πράγμα δυστυχῶς ὀλίγον σπάνιον τὸ δεῦτερον διὰ τοὺς νεωτέρους μας ἐπιστήμονας...

πολλά, ἀλλὰ καὶ ὅλα τ' ἀναγραφέντα εἰς τὰς στήλας δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπετελέσθησαν. Ἡμεῖς θ' ἀναδημοσιεύσωμέν τινα ἐκ τοῦ ἀξιολόγου βιβλίου τοῦ κ. Καββαδία, ἐξ ὧν ἕνια ἢ ἐπιστήμη δύναται νὰ παραδεχθῆ ὡς δυνάμενα νὰ ἐπιτευχῶσιν.

(Πίναξ 22 — 33)

« Ἀνὴρ τις, οὐτινος οἱ δάκτυλοι τῆς χειρός, πλὴν ἑνός, ἦσαν παράλυτοι, προσῆλθεν εἰς τὸν Θεὸν πρὸς θεραπείαν του. Παρατηρῶν δὲ τοὺς ἐν τῷ Ἱερῷ πίνακας (τ' ἀναθήματα τῶν θεραπευθέντων ἀσθενῶν) ἐδυσπίστει ὡς πρὸς τὰς γενομένας θεραπείας καὶ ἐχλεύαζε τὰς ἐπὶ τῶν πινακῶν ἐπιγραφάς. Ἐνῶ δ' ἐκοιμᾶτο ἐντὸς τοῦ Ἀθάτου εἶδε τὴν ἐξῆς ὄπτασίαν. Ἐφάνη αὐτῷ ὅτι ἔπαιζεν ἀστράγαλους πλησίον τοῦ ναοῦ καί, ἐνῶ ἔμελλε νὰ ῥίψῃ τὸν ἀστράγαλον, ἐμφανισθεὶς αἰφνης ὁ Θεὸς ὤρμησεν ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ ἐξέτεινε τοὺς δακτύλους αὐτοῦ· ἀπομακρυνθέντος δὲ τοῦ Θεοῦ, ὁ ἀσθενὴς ἔκαμψε τὴν χεῖρα καὶ οὕτω συνέστειλεν, ἀκολούθως δὲ διέστειλεν ἐλευθέρως πάντας τοὺς δακτύλους. Τότε ὁ Θεὸς ἠρώτησεν αὐτόν, ἂν θὰ δυσπιστῆ τοῦ λοιποῦ εἰς τὸ περιεχόμενον τῶν ἐπὶ τῶν πινακῶν ἐπιγραφῶν. Ὁχι ἀπεκριθὼν οὕτως· ἀλλ' ὁ Θεὸς εἶπεν αὐτῷ. Ἐπειδὴ πρότερον δὲν ἐπίστευες εἰς θεραπείας, αἵτινες δὲν ἦσαν ἀπίστευτα πράγματα, τοῦ λοιποῦ τ' ὄνομά σου ἔστω «ἀπίστος». Ἀφοῦ δ' ἐγείνεν ἡμέρα, ἐξῆλθεν ὁ ἀσθενὴς ἐκ τοῦ Ἀθάτου ὑγιής».

(Πίναξ 33 — 41)

« Γυνή τις ἐξ Ἀθηνῶν ὀνομαζομένη Ἀμβροσία, ἣτις ἦτο τυφλὴ τὸν ἕνα ὀφθαλμόν, προσῆλθεν εἰς τὸν Θεὸν πρὸς θεραπείαν αὐτῆς. Περιερχομένη δὲ τὰ ἐν τῷ Ἱερῷ, περιέπαιζέ τινα τῶν ἱαμάτων φρονοῦσα ὅτι ἀπίθανον καὶ ἀδύνατον εἶναι χωλοὶ καὶ τυφλοὶ νὰ θεραπεύωνται μόνον δι' ὀνείρων. Ἐνῶ δ' ἐκοιμᾶτο ἐντὸς τοῦ Ἀθάτου εἶδε τὴν ἐξῆς ὄπτασίαν: Ἐνόμισεν ὅτι ἐμφανισθεὶς ὁ Θεὸς εἶπεν αὐτῇ ὅτι θὰ τὴν θεραπεύσῃ, ἀλλ' ὅτι πρὸς ἀμοιβὴν αὐτοῦ ἦτον ἀνάγκη ν' ἀφιερῶσθαι αὐτῇ εἰς τὸ Ἱερὸν χοῖρον ἀργυροῦν, ὡς μνημεῖον τῆς ἀνοησίας αὐτῆς, ἀφ' οὗ δ' εἶπε ταῦτα σχίσας τὸν βολβὸν τοῦ ὀφθαλμοῦ, ἔβυσεν ἐντὸς αὐτοῦ φάρμακόν τι. Ἀμα ἐξημέρωσεν, ἐξῆλθεν αὐτῇ ἐκ τοῦ Ἀθάτου ὑγιής».

(Πίναξ 41 — 48)

« Παις τις βωβὸς ἦλθεν εἰς τὸ Ἱερὸν, ἵνα παρακαλέσῃ τὸν Θεὸν πρὸς ἀπόκτησιν τῆς φωνῆς του. Ἀφ' οὗ ἐξετέλεσε προκαταρκτικὰς τινὰς θυσίας καὶ ἱεροτελεστίας, ὁ ἐν τῷ ναῷ ὑπηρετῶν πυροφόρος ἀποταμβεὶς εἰς τὸν πατέρα του παιδὸς ἠρώτησεν αὐτόν « ὑπόσχεσαι νὰ πληρώσῃς τὰ ἴατρα ἐντὸς ἑνὸς ἔτους, ἂν θεραπευθῆ ὁ υἱός σου; » « ὑπόσχομαι », ἀπήντησεν ὁ παῖς αἰφνιδίως. Ὁ πατὴρ δ' αὐτοῦ ἐξεπλάγη ἐπὶ τούτῳ καὶ εἶπεν εἰς τὸν υἱόν του νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν λέξιν, οὗτος δ' ἐπανέλαβεν αὐτὴν καὶ οὕτως ἔγινεν ὑγιής».

(Πίναξ 107 — 110)

« Ἐρμῳδικόν τινα ἐκ Λαμφάκου, παράλυτον τὸ σῶμα, ἐγκοιμηθέντα ἐν τῷ Ἀθάτῳ ἐθεράπευσεν ὁ Θεὸς καὶ διέταξεν, ἀφ' οὗ ἐξέλθῃ ἐκ τοῦ Ἀθάτου νὰ κομίσῃ εἰς τὸ Ἱερὸν λίθον τινὰ ὅσον ἡδύνατο μέγαν. Οὗτος δ' ἐκόμισε τὸν λίθον, ὅστις κεῖται πρὸ τοῦ Ἀθάτου».

(Πίναξ 111 — 112)

« Νικάνωρ τις χωλός. Ἐνῶ οὗτος ἐκάθητο ἐν τῷ Ἱερῷ, παῖς τις ἤρπασεν αὐτοῦ τὴν ῥάβδον καὶ ἔφευγεν. Ὁ Νικάνωρ ὁμως ἐγερθεὶς κατεδίωκεν αὐτόν καὶ οὕτως ἔγινεν ὑγιής».

(Πίναξ 120 — 122)

«Τυφλός τις ἐξ Ἀλίχης, ὀνομαζόμενος Ἀλκέτης, εἶδε τὸ ἐξῆς ὄνειρον. Ἐφάνη αὐτῷ ὅτι προσελθὼν ὁ Θεὸς ἤνοιξε διὰ τῶν δακτύλων αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς του καὶ εἶδεν οὗτος πρῶτον τὰ ἐν τῷ Ἱερῷ δένδρα. Ἄφ' οὗ δ' ἔγεινεν ἡμέρα ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ Ἀβάτου ὑγιής».

*

Πολλὰ ἄλλα ἰάματα, ἐν ἐλευθέρᾳ παραφράσει δημοσιευθέντα, ἡδυνάμεθα νὰ παραθέσωμεν, ἀλλ' ἀρκετὰ εἶναι τ' ἀνωτέρω, ὅπως πείσωσι τὸν ἀναγνώστην ὅτι ἐν τοῖς Ἀσκληπιείοις ἐγίνοντο ἰάσεις αὐτομάτως ὑστερικῶν καὶ νευροπαθῶν ἀτόμων διὰ τῆς εἰς τὸ θεῖον πίστεως, δι' ὑποβολῆς ὡς λέγομεν σήμερον ἀνευ θεραπευτικοῦ μέσου, ἀλλὰ μόνον δι' ὀνείρων.

Ὁ ἀναγινώσκων αὐτὰ λέγει ὁ κ. Καββαδίας, νομίζει ἀληθῶς, ὅτι ἀναγινώσκει τὰ ἐν Συναξαρίοις θαύματα τῶν Ἀγίων τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ πείθεται ὅτι καὶ ἡ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων θρησκεία εἶχε τοὺς θαυματουργοὺς αὐτῆς Ἀγίους καὶ τὰ Μοναστήριά της.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὁ λαὸς μεγάλην εἶχε πίστιν πρὸς τὰς γινόμενας ἐν τοῖς Ἀσκληπιείοις ἰάσεις. Αἱ εἰκόνες μεθ' ὧν ἡ φαντασία τοῦ λαοῦ περιέβαλε τὰ γεγονότα καὶ ἐμαγαλοποίει αὐτὰ καθίστα τὸ πνεῦμα τῶν ὑστερικῶν καὶ νευροπαθῶν λίαν κατάλληλον πρὸς ὑποβολήν. Οἱ Ἀσκληπιάδαι, ὡς ἀληθεῖς σημερινοὶ ὑπνωτισταί, διέτασσον καὶ ἔκαμνον τοὺς ἀσθενεῖς διὰ καταλλήλου καὶ ψυχολογικῆς ἀγωγῆς νὰ πιστεῦωσι καὶ νὰ προσδοκῶσι τὴν ταχέαν αὐτῶν θεραπείαν. Ἡ προδιάθεσις τῶν ἀσθενῶν, ἡ ἐπισημότης τοῦ Ἀσκληπιείου καὶ ἡ πρὸς τὸ θεῖον πίστις καὶ πεποίθησις ἦσαν συνθήκαι εὐνοικαὶ διὰ τοιαῦτα ἀποτελέσματα.

Κατὰ τοὺς Ῥωμαϊκοὺς χρόνους, ἐπειδὴ ἡ πρὸς τὸ θεῖον πίστις ἡλαττώθη, πολὺ σπανιώτεραι φαίνονται νὰ ἦναι αἱ διὰ θαυμάτων ἰάσεις.

Τοὺς θαυματουργοὺς Ἀσκληπιάδας διεδέχθησαν οἱ ἅγιοι τῆς νέας τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ θρησκείας. Πάντες γνωρίζομεν τὰ ἐν τῷ Ἱερῷ Εὐαγγελίῳ ἀναφερόμενα ἰάματα διὰ θαυμάτων. Καὶ κατὰ τὸν Μεσαίωνα καὶ κατὰ τὰς τελευταίας ἑκατονταετηρίδας ἀπειράριθμοι εἶναι αἱ διὰ τῆς πίστεως θεραπείαι. Κατὰ τὰς παρελθούσας ἑκατονταετηρίδας καθ' ἃς ἐβασίλευεν ἔτι ἡ ἀμάθεια ἀνεπτύχθησαν ὑπὸ τῆς φαντασίας τοῦ ὄχλου αἱ περίφημοι καὶ ὀδυνηραὶ ἐπιδημίαι τῶν σπασμωδικῶν καὶ δαιμονοπλήκτων. Οἱ καλλιτέχνη, παραστάντες μάρτυρες τῶν ἀνιαρῶν ἐκείνων σκηνῶν τῆς δαιμονοπαθείας, ἐξιστόρησαν αὐτὰς δι' εἰκόνων ἐν αἷς ἀνευρίσκονται τ' ἀκριβῆ χαρακτηριστικὰ τῆς παθολογικῆς ἐκείνης καταστάσεως τ.ε. τοῦ ὑστερισμοῦ καθὼς καὶ τὸν τρόπον τῆς ἰάσεως.

Ἡ ἐν τῷ Μουσεῖῳ τῆς Βιέννης εὑρισκομένη εἰκὼν τοῦ Rubens, ἣτις εἶναι ἐκ τῶν μᾶλλον τελειῶν καὶ ἐκφραστικῶν, καὶ ἣτις παριστᾷ τὸν Ἅγιον Ἰγνάτιον θεραπεύοντα τοὺς δαιμονοπαθεῖς, εἶναι παράδειγμα ἀξιόλογον. Ἡ σκηνὴ εἶναι μεγαλοπρεπὴς καὶ ἀξία τοῦ μαγικοῦ ζωγραφικοῦ καλάμου τοῦ Rubens.

Ὁ Ἅγιος Ἰγνάτιος παρίσταται ἐνδεδυμένος διὰ πλουσίων ἀμφίων

καὶ περικυκλούμενος ὑπὸ πομπώδους ἐπιδειξέως· ὄρθιος ὢν στρέφεται πρὸς τοὺς παρισταμένους διὰ στάσεως μεγαλοπρεποῦς ἔχων τὸ βλέμμα ἐστραμμένον πρὸς τ' ἄνω, τὴν δεξιὰν χεῖρα ὑψωμένην καὶ τὴν ἀριστερὰν ἐστηριγμένην ἐπὶ τοῦ μαρμάρου τοῦ θυσιαστηρίου. Ἀπέναντι αὐτοῦ εἰσὶ δύο πυκνὰ συμπλέγματα ἀνθρώπων, ἐξ ὧν οἱ πρὸς τ' ἀριστερὰ εἰσὶν οἱ δαιμονόπληκτοι. Ἐν τῷ κέντρῳ τοῦ ἀριστεροῦ συμπλέγματος παρίσταται νέα τις γυνὴ κρατουμένη ὑπὸ τριῶν προσώπων. Ἡ γυνὴ εἶναι ἀνεστραμμένη πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ παρέχει πάντα τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς μεγάλης προσβολῆς τῆς ὑστερο-ἐπιληψίας, τὰ ὅποια ὁ Rubens ἐζωγράφησε μετὰ τελειότητος.

Κατὰ διαφόρους ἐποχὰς καὶ εἰς διαφόρους χώρας ἐδημιουργήθησαν, ὡς σήμερον, ὑπὸ τοῦ λαοῦ διάφορα προσκυνήματα. Ἐνταῦθα θ' ἀναφέρωμεν μόνον τὸ περίφημον ἐν Παρισίοις προσκυνήμα κατὰ τὸν 17^{ον} αἰῶνα τοῦ διακόνου Pâris, ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ ὁποίου οἱ παντὸς εἶδους ἀσθενεῖς προσέφευγον καὶ ἐπὶ τοῦ ὁποίου πολλὰ ἐγένοντο διὰ θαυμάτων ἰάματα.

Αἱ παρατιθέμεναι εἰκόνες παριστῶσιν ἀσθενεῖς ὑστερικές θεραπευθεῖσας διὰ τοῦ διακόνου Pâris.

Ἐν τῇ πρώτῃ εἰκόνι παρίσταται ἡ δεσποινὴς Foureroï ἡλικίας 26 ἐτῶν, ἣτις ὑπὸ πολλῶν νοσημάτων ἐταλαιπωρήθη κατὰ τὴν νεαρὰν αὐτῆς ἡλικίαν.

Τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1731 θελήσασα νὰ ὠθήσῃ τὴν κλίνην αὐτῆς διὰ τοῦ ἀριστεροῦ ποδός, ἀνεστράφη καὶ παρέλυσεν ὁ ποὺς αὐτῆς. Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης ὁ ποὺς οὗτος ἔμεινε διαρκῶς ἐν σύσπασει καὶ πολλοὺς πόνους δριμύεις ἠσθάνετο ἡ ἀσθενὴς κατὰ τὸ μέλος τοῦτο. Πρὸς τούτοις ἔπαθε καὶ τύφλωσιν ὑστερικήν. Κατόπιν ἐννεαήμερον πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν Ἅγιον Pâris δεήσεως, ἡ μὲν τύφλωσις παρῆλθεν αἰφνιδίως, ἡ ἀγκύλωσις ὁμῶς τοῦ ποδός διετηρεῖτο. Τὴν 14 Ἀπριλίου τοῦ 1732 διελύθη καὶ ἡ σύσπασις τοῦ ποδός κατὰ τὴν διάρκειαν ὑστερικῆς τινος προσβολῆς καὶ ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ Pâris.

Εἰς τὴν ἐτέραν εἰκόνα παρίσταται ἡ δεσποινὴς Thibaut ἡλικίας 65 ἐτῶν, ἣτις ἀπὸ 5 ἐτῶν ἔπασχεν ἐξ οἰδήματος τῶν ἄκρων καὶ τῆς κοιλίας. Προσέτι εἶχεν ἀπὸ τριετίας δεξιὰν ἡμιπληγίαν. Ἡ πάσχουσα εἶχεν ἐπὶ τῶν δακτύλων αὐτῆς ἔλκη πολλὰ καὶ βαθεῖας πληγὰς καθὼς καὶ ἐν ὄλῳ τῷ σώματι αὐτῆς. Ἐν τῇ καταστάσει ταύτῃ εὐρισκομένη, μετεφέρθη τὴν 19^{ην} Ἰουνίου τοῦ 1731 ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ διακόνου Pâris. Ἐντὸς ἐνὸς τετάρτου τῆς ὥρας, ὁ ἐν τῇ κοιλίᾳ ὄγκος καὶ τὸ οἰδήμα τῶν ἄνω καὶ κάτω ἄκρων καὶ τῶν ποδῶν διελύθη ὑπὸ τὰ βλέμματα ὄλων τῶν παρισταμένων. Συγχρόνως διελύθη καὶ ἡ παράλυσις τῆς χειρὸς καὶ κάτω ἄκρου, διότι ἡ πάσχουσα οὐχὶ μόνον κινεῖ τὴν χεῖρα καὶ τὰ κάτω ἄκρα ἐλευθέρως, ἀλλὰ ἐγείρεται, περιπατεῖ καὶ ἀνέρχεται καὶ κλιμακὰ τινα δύσκολον τὴν αὐτὴν ἡμέραν. Δέκα ἡμέρας μετὰ ταῦτα ἡ δεσποινὴς Thibaut ἀπολαύει ὑγείας τελείας καὶ καλλιτέρας ἕως τῆς πρὸ τῆς ἀσθενείας αὐτῆς.

Κατὰ τὸν λήγοντα ἤδη αἰῶνα ἐδημοσιεύθησαν ἱκαναὶ περιπτώσεις ὑστερικῶν ἐκδηλώσεων ἰαθεισῶν αὐτομάτως ἐντὸς ναῶν ἢ δι' ἐξορκισμῶν καὶ ἄλλων μέσων.

Καὶ παρ' ἡμῖν θόρυβος καὶ πολὺς λόγος γίνεται κατὰ διαφοροὺς ἐποχὰς περὶ θαυμάτων, ἐπιτελουμένων ἐν διαφοροῖς ναοῖς καὶ πανηγύρεσι,

(Σύσπαισις ὑστερική τοῦ ποδός)

πολλοὶ δὲ τῶν εὐμενῶν ἡμῶν ἀναγνωστῶν θὰ παρέστησαν μάρτυρες τῶν διὰ τῆς πίστεως θαυμάτων. Πρόσφατα εἶναι τὰ ἐπιτελεσθέντα κατὰ τὴν περυσινὴν ἑορτὴν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τῆς Μητροπόλεως καὶ ἐν τῇ παρὰ τῷ Δαρνίῳ ἐκκλησίᾳ τῆς Ἁγίας Βαρβάρας. Ἐντεῦθεν περιττὸν καθίσταται, ὅπως ἀναγράψωμεν περιπτώσεις τοιαύτας, ἵν' ἀποδείξωμεν, ὅτι εἶναι γεγονότα πραγματικά.

Εἶναι ἀληθές, ὅτι ἡ εὐπιστία τοῦ λαοῦ καὶ τὸ πνεῦμα τῶν ἀμαθῶν ἐμεγαλοποίησε πάντοτε τὰ γεγονότα τὰ ὅποια καὶ ἐχαρακτήρισεν ὡς ὑπερφυσικά, οὐδεὶς ὁμῶς δύναται ν' ἀρνηθῆ, ὅτι αἱ διὰ τῆς πίστεως γινόμεναι ἰάσεις καὶ γνωσταὶ εἰς τὸ κόσμον ὑπὸ τ' ὄνομα θαύματα, δὲν

(Τροφικαὶ διαταραχαὶ μετὰ δεξιᾶς ὑστερικῆς ἡμιπληγίας:
Οἴδημα, πολλαπλαῖ ἐξελκώσεις)

εἶναι γεγονὸς παρατηρηθὲν ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων καὶ κοινὸν εἰς πάντα τὰ θρησκευόμενα καὶ ἐποχάς.

Ἡ ἐπιστήμη μελετήσασα καὶ ἀναλύσασα τὰ τοιαῦτα γεγονότα, ἀπέδειξεν οὐχὶ μόνον ὅτι εἶναι φαινόμενα φυσικά, ἀλλὰ καὶ ὥρισε ποῖαι τῶν παθήσεων δύνανται νὰ ἰαθῶσι διὰ τῆς πρὸς τὸν Θεὸν πίστεως. Ἐξετάσωμεν

ἐν ὀλίγοις τὰς διαφόρους καὶ κυριωτέρας παθολογικὰς περιστάσεις, καθ' ἃς ἡ ἐξασκουμένη πρὸς τὸν Θεὸν πίστις δύναται νὰ ἐπιδράσῃ ἐπὶ τῶν ἀσθενῶν.

Ἡ ἐπιστήμη σήμερον κέκτηται διδόμενα ἰκανῶς πολυάριθμα καὶ ἀρκούντως ἀκριβῆ ἐπὶ τῆς φυσιολογικῆς παθολογίας τοῦ ἐγκεφάλου καὶ ἐπὶ τοῦ μηχανισμοῦ, καθ' ὃν ἐπιδρῶσι παθολογικά τινα στοιχεῖα. Εἶναι βέβαιον ὅτι πολλὰ θετικὰ διδόμενα ἐλλείπουσιν, ἀλλὰ δι' ὑποθέσεων δύναται ν' ἀνευρεθῆ ἡ ἀλήθεια. Γνωστὸν εἶναι σήμερον, ὅτι αἱ παθήσεις τοῦ ἐγκεφάλου προέρχονται, ἄλλοτε μὲν ἕνεκεν πρωτοπαθοῦς βλάβης τοῦ κυττάρου, ἄλλοτε δ' εἶναι ἀποτέλεσμα διαθέσεως ἐλαττωματικῆς τῆς λειτουργίας τοῦ νευρικοῦ κυττάρου. Εἰς τὴν τελευταίαν κατηγορίαν ὑπάγονται αἱ πλεῖστοι τῶν φρενοπαθειῶν καὶ αἱ νευρώσεις. Ἀπόδειξις τούτου εἶναι, ὅτι εἰς τὴν γέννεσιν τῶν φρενοπαθειῶν τὸ σπουδαιότερον μέρος ἔχει ἡ νευρική κληρονομικότης. Ὄταν μεταβιάζεται ἐκ τῶν ἀνιόντων εἰς τοὺς κατιόντας ἡ ἀτέλεια αὕτη, τὸ νευρικὸν κύτταρον καθίσταται στοιχεῖον ἀκατάλληλον πρὸς κανονικὴν λειτουργίαν. Ἡ κατάστασις αὕτη δὲν ἐκδηλοῦται ὑπὸ ὠρισμένων διαταραχῶν, ὅπως χαρακτηρισθῆ ἐν τῇ παθολογίᾳ ὑπ' ὀνόματι, ἐκδηλοῦται ὁμως ὑπὸ εὐερεθιστικότητος τινος τοῦ ἀτόμου, ὑπὸ τάσεων πρὸς ἐκκεντρικὰ καὶ ἐλαττωματικὰ κλίσεως ἢ τούναντίον ὑπὸ τῆς μεγάλης ἀναπτύξεως ἐγκεφαλικῶν τινῶν λειτουργιῶν.

Παράδοξον φαίνεται ἀληθῶς ἡ ἀτέλης αὕτη κατάστασις νὰ ἐκδηλοῦται διὰ τῆς υπερβαλῶδους ἀναπτύξεως λειτουργιῶν τινῶν τοῦ ἐγκεφάλου.

Ἀλλὰ μὴ δὲν ἀποδεικνύεται στενοτάτη ἡ συγγένεια τῆς μεγαλοφυίας καὶ νευροπαθείας; Συχνότατα οἱ μεγαλοφυεῖς γεννῶσιν ὑστερικούς φρενοπαθεῖς κτλ., ἀλλὰ περὶ τούτου ὁ λόγος εἰς τὸ ἕτερον ἡμῶν ἀρθροῖδιον.

Τὰ τοιαῦτα ἐλαττωματικὰ ἄτομα δύναται νὰ ἐκδηλώσωσι διαφόρους διαταραχὰς, πρὸς ὀργανικὰς διαταραχὰς ὁμοιοζύσας, ἕνεκεν διαφορῶν αἰτίων, κυρίως ὁμως ἕνεκεν συγκινήσεων καὶ στενοχωριῶν, ἀλλὰ πολλάκις ἐκκρήγνυνται ἐπ' αὐτῶν ἐκδηλώσεις κατὰ τρόπον ἀπροσδόκητον, ἄνευ γεγονότος ἢ ἄλλης τινὸς ἀφορμῆς, ἥτις νὰ δικαιολογῆ τὴν ἐκδήλωσιν τῆς νόσου.

Τὴν κατάστασιν ταύτην ἐκπροσωπεῖ κυρίως ἡ μεγάλη νευρώσις, ὁ ὑστερισμός, τοῦ ὁποίου θεμελιῶδες στοιχεῖον εἶναι ἡ διάρρηξις τῆς ἐγκεφαλικῆς ἰσορροπίας. Εἰς τοὺς ἀνωμάλους τούτους ἐγκεφάλους τῶν ὑστερικῶν πολλάκις ἐπίσχονται χῶραί τινες, ψυχικά τινα κέντρα, ἅτινα εἶναι ἐπιφορτισμένα νὰ διευθύνωσι καὶ νὰ κανονίζωσι τὰς ἐντυπώσεις καὶ διαφόρους ἐκδηλώσεις. Ὡς ἐκ τοῦ λόγου τούτου οἱ ὑστερικοὶ προσβάλλονται πολλάκις ἀπὸ παραλύσεις, συσπάσεις, τύφλωσιν, ἀφωνίαν κτλ. ἄνευ ὀργανικῆς τινος βλάβης. Ἐπομένως αἱ διαταραχαὶ αὗται εἶναι καθαρῶς ψυχικαί.

Οἱ πάσχοντες ὑστερικὴν τύφλωσιν, βλέπουσιν, ὅπως ὅλα τὰ ὑγιᾶ ἄτομα, διὰ τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς αὐτῶν χιτῶνος τ' ἀντικείμενα, ἀλλὰ δὲν βλέπουσι διὰ τοῦ ἐγκεφάλου αὐτῶν. Ὁ ἀμφιβληστροειδὴς χιτῶν δέχεται τὰς ἐντυπώσεις, ἀλλὰ τὸ ψυχικὸν κέντρον τοῦ φλοιοῦ τοῦ ἐγκεφάλου δὲν ἀντιλαμβάνεται αὐτάς, διότι ἡ λειτουργία τοῦ κέντρου τού-

του επισχέθη. Ἐπίσης δὲν δύναται νὰ κινήσῃ τὸ ἐν μέλος αὐτοῦ ἢ τὸ ἥμισυ μέρος τοῦ σώματος, διότι τὸ κέντρον τῆς ψυχικῆς προσωπικότητος προσεβλήθη οὐχὶ ὅμως ὀργανικῶς, ἀλλὰ ψυχικῶς, ἥτοι ὁ ὑστερικός φαντάζεται, ὅτι ἀπώλεσε τὴν λειτουργίαν τῶν κινήσεων.

Ἄλλοτε ὁ ὑστερικός δὲν δύναται νὰ ὀμιλήσῃ· ἀντιλαμβάνεται τῶν λέξεων, ἀλλ' ἢ λειτουργία, ὅπως ποιήσῃ τὰς εἰδικὰς κινήσεις διὰ τὴν ἀρθρωσιν τοῦ λόγου ἐλλείπει, διότι ἐν τῇ φαντασίᾳ αὐτοῦ ἀπώλεσε τὴν μνήμην τῶν κινήσεων τοῦ λόγου. Τοιοῦτος εἶναι ὁ μηχανισμὸς τῶν λειτουργικῶν διαταραχῶν παρὰ τοῖς ὑστερικοῖς.

Οἱ ὑστερικοὶ παρουσιάζουσι πλήθος ἄλλων διαταραχῶν, νευραλγίας, ὑπαισθησίας καὶ ὄγκους διαφόρους ἕνεκεν μυϊκῶν συστολῶν, οἵτινες δύνανται ν' ἀπατήσωσι τὸν μὴ πεπειραμένον ἰατρόν. Ἐκ τούτου ἐξηγεῖται καὶ ἡ διάλυσις καὶ θεραπεία ὄγκων τινῶν ἐσωτερικῶν ἐκληφθέντων ὡς καρκινώματα κτλ., οἵτινες ἰάθησαν ταχέως καὶ θαυμασιῶς διὰ τῶν φυλακτηρίων, τῶν βασκανιῶν ἢ ὁμοιοπαθητικῶν φαρμάκων.

Αἱ διαφοροὶ αὗται ἐκδηλώσεις τῆς ὑστερίας ἀφοῦ ἐπιμείνωσιν ἐπὶ μῆνας ἢ καὶ ἔτη, δύνανται νὰ ἐξαφανισθῶσιν αὐτομάτως καὶ αἰφνιδίως. Τοῦτο ἰδίως παρατηρεῖται κατόπιν συγκινήσεως ἢ ὅταν ἡ φαντασία πλήσσει ὑπὸ αἰφνιδίας τινὸς ἐντυπώσεως.

Τὰ τοιαῦτα ἄτομα τ.ε. τὰ ὑστερικά καὶ νευρασθενικά, εἶναι κατ' ἐξοχὴν εὐπίστα. Τῆς εὐπιστίας ταύτης δύναται νὰ ἐπωφεληθῇ ὁ ἰατρός, ὅπως ἐπιτύχῃ τὴν ἴασιν τοῦ ἀσθενοῦς. Ἡ κλινικὴ ἀπέδειξεν ὅτι, διὰ νὰ θεραπευθῇ εἰς ὑστερικός, δεόν νὰ πεισθῇ πρὸ παντὸς περὶ τοῦ ἰσπίμου τοῦ νοσήματος αὐτοῦ καὶ περὶ τῆς ἀποτελεσματικότητος τῶν θεραπευτικῶν μέσων, ὧν θὰ ποιήσωμεν χρῆσιν. Ὅταν ἐπιτύχῃ τοῦτο ὁ ἰατρός, δύναται δι' ἀπλοῦ μόνον ὕδατος νὰ θεραπεύσῃ τὸν ἀσθενῆ αὐτοῦ.

Ὁ ὑστερικός οὐχὶ μόνον γνωρίζει ὅτι πάσχει, ἀλλὰ καὶ ἐπιθυμῇ τὴν ἴασιν αὐτοῦ. Ἀκούει, ὅτι ὁ Α ἢ Β ἄγιος ἢ ἄγια ἐθεράπευσε τὸν ἀσθενῆ Α. ἐρωτᾷ τοὺς φίλους αὐτοῦ λεπτομερῶς περὶ τῶν θαυμάτων. Ὁ ἀσθενὴς πανταχόθεν λαμβάνει πληροφορίας ἐνθαρρυντικὰς καὶ ὑπερβολικὰς, καθ' ὅσον ὁ λαὸς ἀρέσκειται νὰ μεγαλοποιῇ τὰ γεγονότα. Ἡ θεραπεία παρὰ τῷ ἀρρώστῳ τούτῳ ἀρχεται ἤδη, διότι ἰδέα ἔμμενος κατέχει τὴν διάνοιαν αὐτοῦ νὰ μεταβῇ εἰς τὸ προσκύνημα. Εἰς τὴν κατάστασιν ταύτην, ἐννοεῖται, ὅτι ὁ ἀσθενὴς εἶναι κατ' ἐξοχὴν ὑπνωτισίμος. Ἐὰν δ' οὗτος ἔχῃ τὴν ἰδέαν, ὅτι θὰ θεραπευθῇ ὑπὸ τοῦ Ἁγίου ἢ Ἀγίας, μεταβαίνων εἰς τὸ προσκύνημα, ἡ ἴασις ἐπιτελεῖται ἄνευ θεραπευτικοῦ τινος μέσου καὶ τὸ θαῦμα εἶναι γεγονός τετελεσμένον.

Τοιοῦτος εἶναι ὁ μηχανισμὸς τῶν διὰ τῆς πίστεως γινομένων ἰάσεων, ἀλλ' ἐννοεῖται ἐξ ὧν ἤδη εἶπομεν, ὅτι ἐπὶ τῶν ὑστερικῶν ἐκδηλώσεων κυρίως ἐπιτυγχάνονται αἱ ἀποτελεσματικαὶ ἰάσεις. Εἰς τὰς ὀργανικὰς παθήσεις αὐτομάτως ἴασις δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γίνῃ μόνον διὰ τῆς πρὸς τὸν Θεὸν πίστεως. Αἱ ἀναφερόμεναι ὡς τοιαῦται, εἶναι πάντοτε φύσεως ὑστερικῆς.

Δὲν ἀρνούμεθα, ὅτι μεγίστην ἐπήρειαν δύναται νὰ ἔχῃ ἐπὶ τῆς γενικῆς

καταστάσεως τοῦ ἀσθενοῦς ἢ ἐλπίς πρὸς τὸν Θεόν. Ἄλλὰ μὴ ἡ ὑποβολὴ δὲν δύναται νὰ ἐπιβρέσῃ τὰς ὀργανικὰς λειτουργίας; Πᾶσαι αἱ λειτουργίαι τοῦ ὀργανισμοῦ ἡμῶν εἶναι στενῶς συνδεδεμέναι μετὰ τοῦ νευρικοῦ συστήματος καὶ μεγάλως δύναται νὰ ἐπιβρέσῃ αὐτὰς ἡ θέλησις τοῦ ἀνθρώπου. Ἐν ταῖς ὀργανικαῖς λοιπὸν παθήσεσιν ἐπιβοηθητικῶς δύναται νὰ ἐπενεργήσῃ ἐνίοτε ἡ πρὸς τὸν Θεὸν πίστις, ἐνῶ εἰς τὰς ψυχικὰς νόσους, κυρίως εἰς τὰς ὑστερικὰς ἐκδηλώσεις, ἀρκεῖ αὐτὴ καὶ μόνη ἡ πίστις, ἐπενεργοῦσα ὡς ὑποβολὴ ἐν ἐργηγόρσει, νὰ θεραπεύσῃ αὐτὰς.

ΜΙΧΑΗΛ Ι. ΓΙΑΝΝΗΡΗΣ

Ἴατρος, Ἰπποδιευθυντὴς Δερμοκατείου

ὍΤΑΝ ἡ γῆ, γεμάτη καταφρόνια
στὰ σπλάγχνα τῆς τοῦ Ἀντιχρίστου νεώσοι
ἢ σύλληψη σκληρὰ νὰ τὴ δαγκώσῃ,
τὰ φοβερὰ ὅταν κοντέψουν χρόνια,

Ποῦ κάμποι καὶ βουνὰ σ' αἶμα θὰ πλέψουν
κ' οἱ θάλασσοι βαθειὰ θὰ κοκκινήσουν,
οἱ μάντρες τὰ παιδιὰ νὰ λησμονήσουν
κ' οἱ ζωντανοὶ τὰ μνήματα ζηλέψουν·

Ἡ φοβερὴ ὅταν σιμῶσ' ἡμέρα,
ποῦ ἡ σάλπιγγα φριχτὰ θενὰ βροντήσῃ
τοὺς πεθαμμένους πάλι νὰ ξυπνήσῃ
«Σηκῶτε κ' εἶναι Παρουσία Δευτέρα!»

Ἐσσηθωμένους ὅταν πλημμυρίζουν
τὰ τριστοράτα τῆ νύχτα οἱ παρθένας
ἀπ' ἄγνωστες μητέρες μαῦρες γέννες·
τὰ ὄνειρα τῆς παρθενίας σὰ σβύσουν·

ὄαν πάρη ὁ παπᾶς γιὰ προσκεφάλι
τὸ Εὐαγγέλιο τᾶγιο μεθυσμένος,
ὄαν πῆ, Χριστέ μου, νᾶσ' ἀφορεσμένος
σὲ μοιχαλίδος γέροντας ἀγκάλῃ·